ښاغلی اسدالله زمری

زموږ د پښتو ادب د پتمنې لارې تکړه شاعر،
هیواد پال او خواخوږي ستې ښاغلي اسدالله
زمري سره ادبي مرکه

مرکه وال: انجنیر عبدالقادر مسعود

ښاغلی اسدالله زمری د خدای بخښلي حاجي عبدالحمید زوی دی ، پر (۱۳۳۳) لمریز کال د لغمان ولایت په یوه روڼ انده کورنۍ کې زیږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د لغمان په ولایت او بیا د لښکرګاه په لیسه کې تر سره کړې دي ، لوړې زده کړې یې د کابل پوهنتون د حقوقو او سیاسي علومو په پوهنځي کې سرته رسولي دې ، او له دغې پوهنځي څخه یې د ماستري دیپلوم ترلاسه کړئ دی.

له زده کړو وروسته، دی په خپل هیواد کې په بیلا بیلو حقوقي ارګانونو کي په ډیره مینه او علاقه سره د خپلو مسلکي کارونو او فعالیتونو سره بوخت وُ.

ښاغلی اسدالله زمری زموږ په جګړه ځپلي هیواد کې د جهادي ډلو ټپلو د خپل منځي جګړو له کبله لکه نور هیواد وال پر (۱۳۷۲) لمریز کال کې له خواږه هیواد نه وتلو ته اړ شو او په المان کې کډوال شو ، اوسمهال دی په جرمني کې د خپلې کورنۍ سره د پردیسی تریخ ژوند تیروي.

له (۱۳۵۲) لمریز کال راهیسې شعر لیکي او د هیواد په بیلابیلو خپرونو کې ئې شعرونه خپاره شوي دي.

د ښاغلي اسدالله زمري چاپ شوي اثار دا دي:

- لومړنۍ شعري ټولګه يې د (اوښکې او سکروټې) په نامه

پر (۱۳۵۲) لمريز کال کې د چاپ او خپرونې د دولتي کميټې له خوا په دولتي چاپخونه کې چاپ شوې ده .

- دويمه شعري ټولګه يې (د پتنګ وزر) پر (۱۳۸۷) لمريز کال کې چاپ شوې ده .

- دريم اثر يې (په افغا نستان کې داساسي قوانينو تدوين او د ځينو حقوقي موازينو څرنګوالي ته يوه کتنه) نوميږي ، پر (۱۳۶۸) لمريز کال کې د افغانستان د جمهوري دولت د ملي شورا د ولسي جرګې لخوا د کابل په دولتي چاپخونه کې چاپ شوی دی.

- د شعرونو يوه ټولګه يې د (لمبو کلي) ترعنوان لاندی په دولتی چاپخونه کې تر چاپ دمخه د جهادي ډلو په جنګونو کې د دولتي چاپخونې له نورو اثارو او د وطنوالو د کورنو او هستيو سره يو ځای سو ځيدلی ده .

ښاغلی اسد الله زمری زموږ د هيواد په ادبي او فرهنګي ډګر کې هغه تکړه او با احساسه ليکوال او شاعر دی، چې په شعرونو کې يې د هيواد سياسي، ټولنيز او کړکيچن حالات او مسايل ، ټولنيزې ستونزې ، ناخوالې، نيمګړتياوې او همداسې د پاک او سپيڅلې مينې او ښکلا راز و نياز، حسن او جمال د طبيعت د مناظرو ښکلا انساني او هنري پيغامونه په ډير ښکلي او ظريفانه بڼه انځور شوي دي، چې د شعر او ادب مينه

وال يې په لوستلو ترینه خوند او پند اخلي او د خپل زړه دردونه، هیلې او ارمانونه پکې لیدلی شي.

د بیلګې په توګه دا بیتونه ګورو چې وایي:

چې فغان ئې له نامه خیږي افغان دی
چې لمبې ئې تل له زړه خیږي افغان دی
چې پیدا په بده ورځ دی بدې ورځ ته
چې ئې مرګ تل په کاله خیږي افغان دی

او یا وایي:

پرون بل وو پکې سره اورونه هر خوا
نن ئې خړ لوګي جګیږي له ګوګله
د دنیا لمن ئې تنګه ده لوی غم ته
د افغان وطن کړ وران هر چا څو ځله

او یا وایي:

نه ځګېرویو آرام راکړ نه سلګیو
عمر تریخ کړ راته دې خړو لوګیو
شپه او ورځ له سوزه کریکې زما خېږي

غربت وریت کړم تناره کې د خواریو

او یا وایي:

یوه شېبه د یار په غېږه کې خوب

ښه خوږ په سل ځلې مرګونه ارزي

له موسکو شونډو نه یې خیال کې بوسه

د شوکرانو په جامونو ارزي

د تنګې خولې د خندا یو لیدل یې

د ټول جهان په سرو ګلونو ارزي

...

او یا وایي:

جانانه راکړه د سرو شونډو پیمانه په مینه

چې کړمه هیره د غمونو زمانه په مینه

د شونډو جام کې دې د مینې شراب راکړه په خوند

د حسن شمعې چې دې شمه پروانه په مینه

راکړه عسل د خوږو شونډو درنه وګرځمه

راته مې ماته کړه د تریخ ژوند زولانه په مینه

مست مې کړه داسی چې خوښيو کې شم ډوب له شوقه

څو درته واوروم د مينی ترانه په مينه

...

او يا وايي:

پسرلی شو، د ګلونو کاروان راغی

د دنيا د بڼ منلی باغوان راغی

ځمکې ليری کړه برستن د سپينو واورو

د ويښتيا او پاڅيدلو زمان راغی

رنګ او بوی سره سيالي کړي د زړه وړلو

د جنون او زړه بايللو توفان راغی

...

- ښاغلی استاد پوهاند مجاور احمد زيار په خپله يوه ليکنه کې د ده د ادبي او فرهنګي ستې په تړاو داسې وايي:

- ((.... غبرګ زمری له غبرګو ژمنو سره اته د برش مني او څړمني وشول چې دغه غبرګ زمري (اسداله زمري) له خپلو غبرګو ژمنو او ارمانونو سره د شعرو ادب ډګر ته رادانګلي، ازما يښتونه او نوښتونه يې سره

پکې پرلپسې غاړه غړې کړي او تر اوسني بشپړتيايي پړاوه يې رارسولي دي.

په دې پرمختيايي بهير کې زموږ د جهل وجنگ ځپلې ټولنې دغه ژمن وارماني شاعر خپل ټولنيز ارمان و پيغام له هنري ارمان و پيغام سره نغاړلي رانغاړلي، په نورو ټکو، د کره کتنې د زر تلې دوه گونې پلې يې سره ښې ترا انډول کړې او تر ډېره بريده يې له توغ وتوانه بريالی او مخسوری راوتی دی.

په دې لړ کې يې د پښبلو (قافيو) له پښوند يو نه د شعر د ازادۍ تازه ازمېښتونه د همداسې يو پر مختللي پړاو يوه جوته پيلامه گڼل کېږي.

د لومړۍ ټولگې ((اوښکې او سکروټې)) نومومول يې د سپينو او تورو اهريمنانو پروړاندې د يوې نياومنې ژوند جگړې موخه را زبادوي او له همدې لامَله يې اوروينې د شعر په تړمو اوښکو ورپرېوللې غواړي !

زه يې سم له لاسه د خپلو خبرو د لاسوند په توگه د گران انجنير صاحب له خوا را چاڼلې نو ښتگرانه بيلگې بس بولم او پنځگرته يې د لازياتو بريو او برياوو هيله کوم.))

د ښاغلي زيار صاحب د ليکنې پر لاسوند په رښتيا سره چې زمري صاحب د خپل اوچت قلم په وسيله په خپل شاعرانه کلام کې په هيواد کې د سمسور، نيکمرغه، هوسا او سوکاله ژوند په اړه د ټولنيز شعور،

ملي فکر، او اخلاقي اړخونو، د اتحاد، اتفاق، ملي یوالي پیاوړتیا او ټینګښت ته ژوره پاملرنه کړئ ده.

د بیلګې په توګه د ده دا بیتونه ګورو چې وايي:

مسلمان که مې دی سپین د دواړو سترګو
نو هندو مې دې د دوو سترګو تور
د سني او د شیعه توپیر مې نه موند
ټول جهان مې پسې وکوت کور په کور
هزاره، ترکمن، بلوڅ، پښتون اوزبک
پنځه ګوتې؛ د یو لاس دي د سوک زور
پشه یي، نورستاني او قزلباش هم
دي زامن د افغان پلار، افغانې مور
...

او یا وايي:

ا فغانانو چې پرې کړی اتفاق دی
چې ئې سر دی پرې ورکړی تل، نفاق دی
دغه زوړ تړون اوس دی د ماتولو

چې نن وخت د یو کیدو او د وفاق دی

- ښاغلی ببرک ارغند زموږ د هیواد ملي، علمي، ادبي او فرهنګي ستړه پیاوړی ژورنالیست، نوښتګر داستان لیکونکی په خپله یوه لیکنه کې د ښاغلي اسدالله زمري په اړه داسې وایي:

- ((.... در شرایطی که سرزمین ما در چنبرهٔ سیاه ترین ، مخوف ترین و عقب مانده ترین نیروهای تاریخ قرار گرفته است ؛ در شرایطی که مردم افغانستان انزجار و نفرت خود را علیه عقب مانی و سیاه اندیشی جهادی در سراسرِ کشور بی هراس بیان میدارند و دهانی نیست که مملو از درد و رنج بیکران و نفرتِ مردم از حاکمان مزدور نباشد ؛ بر ماست تا با محرومان و درد دیده گان همنوا شویم و زنگهای بیداری را بصدا در بیاوریم. جنایتی که بر فرخنده رفت ! جنایاتی که همین اکنون در قراء و قصبات و شهر های کشور بر مردم مظلوم ما جاری است ! آیا میشود آرام نشست ؟ آیا میشود سخنی نگفت ؟ بی عدالتی دیگر تاب و توان را از مردم ربوده است. دیگر تقابل و رویا رویی با اندیشه و کردار و سیاستهای علمداران جهل و عقب مانده گی در تار و پود مردم ریشه دوانیده است. دیگر با جادو و طلسم و استخاره نمیشود مردم را به خوشبختی رساند ویا جلو طغیان آنان را گرفت. تاریخ بدیلی دیگر از ما میخواهد ، بدیلی که سیمای انسانیت و آزاده گی و واراسته گی را بیان دارد و مردم را بسوی سر زمین خوشبختی و سعادت رهنمود شود .

میدانیم که شعرو هنر کوششی دسته جمعی آدمهاست برای بیان راستیها و زشتیها . و آفرینشگران – که سنگهای زیرین آسیا نیزهستند – رسالتی ارجمند و بزرگ دارند تا با چراغ معرفت تاریکها را آشکار سازند و در بیداری توده های مردم به ویژه در سرزمینهای تابو زده یی مانند افغانستان کمرهمت ببندند .

ځمه هغه ښار ته چې ظلمت نه وي

زړونه ویریدلي له وحشت نه وي

غوځ چې د چا پزه او غوږ نه کړي ځوک

سوی په اور باندې یې میت نه وي

یکی از این شاعرانِ متعهد ، فرهیخته و اندیشه مند هم جناب اسدالله زمری است که قلم و اندیشه اش در خدمت مردمش قرار دارد . اشعار این شاعر فرزانه ،پر محتوا ، ژرف و شیرین است. میگویند شعر خوب آن است که از دل بر خیزد و بر دل نشیند . اشعار این شاعر فرهیخته بر دل مانشسته است.

تا جایی که من میدانم از این شاعر ورجاوند تا کنون آثار زیر زینت چاپ یافته اند :

1- اوشکی او سکروتی - مجموعۀ شعر

2- دلمبو کلی - مجموعۀ شعر

3- د پتنگ وزر - مجموعۀ شعر

4- په افغانستان کی د اساسی قوانینو تدوین او ځینو حقوقی موازینو ځرنګوالی ته یوه کتنه.))

به جناب اسدالله زمری طول عمر و قلم توانا تر آرزو میکنم.

د ښاغلي ډاکټر ببرک ارغند د لیکنې پر لاسوند په ربنتیا سره چې ښاغلي زمري په خپلو شعرونو کې د هیواد پالنې انګازې او د هیوادوالو سره خواخوږي، ټولنیز، سیاسي ، اخلاقي او ملي تصورات ، انساني احساسات او عواطف په ډیر ښکلي انداز سره انځور کړي دي.

د بیلګې په توګه د زمري صاحب دا بیتونه ګورو چې وایي:

سره اوښکه د غم وم چې په مخ د دنیا پریوتم

پرخه د سحر شومه په غرو او صحرا پریوتم

یو سوی فریاد وم له دردمن زړه نه را پورته وم

دود د اوسیلو شومه په مخ د رڼا پریوتم

مات ساز د ماتم وم د ویر کور کې غږیدم غلی

سوز د غمجن زړه شوم په لیمو د ژړا پریوتم

...

او یا وایي:

مدام په خوب او ویښه، ...

یمه لګیا او یو تصویر کاږمه...

یو بی مثاله تصویر،

چې د هنراو د خلقت یو لوی شاهکار وګرځي،

چې چا تراوسه لا ایستلی نه وي

د نامرادیو، بد بختیو او غمونو تصویر

د ولږی، فقر، د ژړا او د دردونو تصویر

د بی کوریو تصویر

د جنازو او د هجرت د بی پایانه بهیر

د کړاوونو ،عذابونو او ظلمونو تصویر

په تیارو شپو کې د وحشت او ستمونو تصویر

لاس مې وراوږد کړ چې قلم را واخلم

زما قلم د شهیدانو د جنډو لرګی وو،

...

چې ورته ومې کتل

دا زما خپل تصویر وو

زما د تن ، زما د ځان ،

زما د ګران او وران وطن

«افغانستان» تصویر وو.

ښاغلی زمری متواضع، زړه سوانده، مهربان، دروند او بې کبره شخصیت دی. دی د خپلو یارانو او دوستانو سره د یو مینه ناک انسان په توګه په ډیره پسته او آرامه ژبه غږیږي او د خپلو ملګرو په منځ کې خپل ځای او مقام لري.

د ادب او فرهنګ درنو مینه والو د ښاغلي اسدالله زمري د پوره پيژندګلوي لپاره ما د ده سره یو ادبي مرکه نیولې ده ، هیله ده چې ستاسو ادبي تنده پرې ما ته شي.

زمری صاحب زما سلامونه او نیکې هیلې ومنې. اجازه راکړئ، چې خپلې پوښتنې پیل کړم .

ګران مسعود صاحب مننه، زه هم تاسو او ستاسو په وسیله خپل سلامونه او نیکې هیلې ټولو هیوادوالو او د شعر و ادب مینانو ته وړاندې کوم ، او ستاسو په خدمت کې یم.

- ډیره مننه.

پوښتنه : تاسې کوم وخت په شعر ویلو پیل وکړ، کوم احساس، شوق او مینې دې ته وهڅولئ، چې د خپلې ټولنې لیکوال او شاعر شوئ. او په دې لاره کې مو څنګه خپل استعداد ته پام شو؟

ځواب : ګران او منلی دوست ښاغلی انجنیر عبدالقادر مسعود ، اجازه راکړی تاسې ته د هغو فرهنګي هلوځلو چې د وطن د ادب او هنر د پیژندلو او ودې په لاره کې یې کوئ ، کورودانی ووایم او لا زیاتی بریاوی مو غواړم.

ستاسې د پوښتنو د ځواب په هکله باید ووایم تر هغه ځایه چې ما د نورو درنو فرهنګي شخصیتونو سره ستاسې مرکې تر نظره تیرې کړئ، ډیر د صلاحیت لرونکو او د ادب او هنر په برخه کې بوختو افرادو ستاسې اکثرو پوښتنو ته تر لازمې خیړنې وروسته مفصل ځوابونه درکړي دي ، زه به د خپلې وسې په اندازه کوښښ وکړم د مطالبو له تکرار پرته خپل نظر ستاسې او د درنو لوستونکو حضور ته مخکې کیږدم.

شعر له یوی خوا د ډیرو ژبو او د هغو له ډلې نه د پښتو ژبې یوه درنه برخه تشکیلوي او انسان له هغه وخته چې په خبرو راځي نو د مورنۍ ژبې له ټولو شتمنیو نه متاثر کیږي او هغه خپلو مغزو ته سپاري ،شعرونه او منظوم کلام ژر او په آسانۍ سره حافظې ته سپارل کیږي او بیا ویل یې هم د نثر په تناسب اسانه وي؛ ښایي د ماشومانو د ځینو لوبو د منظومو او مسجعو کلامونو علت همدا وي ، چې دا موضوع کیدای شي د انسانانو

او زما په هکله هم له شعر سره د لمړنی اشنايي او بلدتيا دليل او علت وګڼل شي.

په اصل کې له هغه ځايه چې ښکلا د هنر منبع ګڼل شوئ او له ښکلا سره مينه د انسان د طبعيت يو جزء ګڼل کيږي ، شعر هم د هغو ښکلو پديدو په قطار کې راځي چې د انسان د ښکلا خوښونې احساس ترې بې تفاوته نه شي تيريداى ؛ له شعر سره زما د مينې د پيل وخت نشم ياد ته راوړلی خو د کلي ،کور او حجرو اغيزه چې شعرونه، سندرې، منظومې قصې او داستانونه پکې له ټولو بنديزونو سره سره ديوې ژوندى او تلپاتې برخې په توګه ويل او اوريدل کيدې ،پرما هم اغيزه ښيندلې ده ،او څه وخت چې مې ليک لوست ته مخه واړوله نو له هغو لومړيو کتابونو نه چې ما په څلورم ټولګي کې ولوستل يو هم د ښاغلی عبدالملک فدا د شعرونو يوه ټولګه وه چې ځينې بيتونه مې ورته تر اوسه هم په حافظه کې پاتې دي. د هغو له جملې نه دا :

چې پرى مزى کوي مالدار دا د مزدور وينې دي

چې ظالمان شوه پرى تاجدار دا د مزدور وينې دي

دا د اسمان لمنې سرې چې وي سحر مازيګر

نه دى شفق که يې هوښيار دا د مزدور وينې دي...

له دغې مينې نه علاوه له ځينو فرهنګي حلقو او شخصيتونو سره د ناستې ولاړې او د هغوى تر اغيزې لاندې او په طبيعي ډول د ځوانۍ د ښکلي

دوران د ولولو او احساساتو تراغیزي لاندې مې پر (۱۳۵۲) لمریز کال کې خپل لومړنی شعر د هغه وخت د سیاسي او ټولنیز استبداد او انحطاط او د وطن د خلکو د دردونکي حالت په عکس العمل کې ولیکه چې ددوستانو د تشویق او ترغیب په نتیجه کې مې دا سلسله جاري وساتله او کله نا کله د شعر د فرشتې د الهام سره همغږی کیږم او څه لیکم.

پوښتنه : یو شمیر لیکوال او شاعران وایي: (.... وییونه، غونډونه او غونډلې (کلمې، فقرې او جملې) او په پای کې همغږي، تول وتال، انځور، اند و واند (خیال و اندیشه)، د شعرو شعروالی لومړنی نښې دي ...) تاسې لید تو گه څه ده؟

ځواب : انساني احساسات ،پوهه او قریحه ټاکلي حدود او سرحدونه نه پیژني اوپه ټولو انسانانو کې یو شان نه وي ، نو شعر هم چې زیاتره د انساني احساساتو او عواطفو ښکلی بیان دی هم یو ثابت او د ټولو منل شوی تعریف نه لري، شعر له مختلفو جهتونو ،لیدلورو ،آندونو او په مختلفو صورتونو او کلماتو تعریف شوئ دی، ستاسې په گوته شوي عناصر او د شعر د صنعت ټول بدیعي قواعد او قوانین د شعر لپاره ضروري دي خو د ښه شعر لپاره شعریت یعنی د مفاهیمو او مطالبو هنري ا وظریفانه تمثیل اوتصویر،او نوی والی یا نوښت، له زړه ر اختل او په زړونو ناسته او د ټولنی د عمومی احساس انعکاس حتمي گڼم. زما مقصد د اردو ژبی یو شاعر یوڅه ښه ترسیم کړئ دی چی وایي:

غزل می بندش الفاظ بی نهی کافی+   ذرا بی خون جگر چایی یی اثر کی لیی

(د غزل لپاره د الفاظو قطارول کافي نه دي د تاثیر لپاره یې د ځیګر یو څه وینې ته هم ضرورت شته)

زما او د شعر اړیکه داسی ده:

مرور آشنا

لکه اوښکه چې خفه شي له ژړا نه

یا چې بیله خو شحالۍ شي له خندا نه

یا چې و تښتي له اور ځنې تودو ښه

لکه بیل چې شي څراغ خپلې رڼا نه

یا چې مات شي د مرغه دواړه وزرونه

یا چې ژبه د چا پاتې شي وینا نه

یا سړی چې بې خواخوږی شي په غم کې

نا هیلې چې شي په سخته کې دنیا نه

یا چې ورکه له ځړوبي نه غوغا شي

یا چې څوک کاندي جلا جنون سارا نه

یا چې شا ورکړي پتنګ بلې ډیوې ته

یا بیزار چې شي ګلونه له بورا نه

یا چې مینه له انسانه کډه وکړي

هسې شعر مرورګرځي له مانه

ځکه خوند مې د ژوند شپو ورځو کې نه شته

چې بیل شوی یم د بدی ورځ آشنا نه

پوښتنه : فلسفي شاعر اقبال لاهوري وایي:(.... د شاعر طبعیت په مینه کې اخښل شوې او د مینې او ایمان په اور کې پوخ شوې دی...) تاسو په شعر کې ښکلا او مینه څنګه ارزوئ؟

ځواب : سره له دې چې په دې جمله کې د ایمان په مفهوم صحیح پوه نه شوم خو نه یوازې د شاعر بلکې د ټولو انسانانو طبعیت په مینه اخښل شوی دی، همدا مینه ده چې د هنر او ځینو نورو فرهنګي هستونو بیخ اوبه کوي په ښکلا پیژندنه او له ښکلا سره په مینه کې د ویل دورانت په وینا د کفر او شرک څه تومنه شته چې په همدې دلیل د ایمان خاوندان ترې بیزاره دي او ورځنې تښتي ، ځکه مینه او ایمان یو د بل سره مترادف احساسات نه دي خو هیڅ انسان حتی د ایمان خاوندان ورځنې بې اغیزې نشي پاتی کیدای او ترې خلاصون نه لري؛ خو غواړم دا موضوع د پښتو د ستر فلسفي شاعر غنی خان په دی خبره تکمیله کړم چې د شاعر په هکله وایي « د ده مثال د داسې یو حیوان دی چې د هغه په وجود څرمن

نه وي که بوټي د ازغي څوکه وروړي نو په کریکو ځان وژني او که بوټي آرام ورشي نو د خوشحالۍ نه بیهوشه کیږي.»

ډیر ځله هغه شعرونه چې ګویا بغاوت پکې لږ څپې ووهي، منلي او تلپاتي شعرونه پیژندل شوي دي لکه د خوشحال خان، خیام، حافظ،غنی خان، سلیمان لایق او یو شمیر نورو شاعرانو شعرونه.

د نن ورځې او په خپل وطن او خلکو مېین شاعر ته هم خپل د وطن طبعیت ، اقلیم خلک او هر څه ښکلي ښکاري ،خو د یوه شاعر او «نه شاعر» تر منځ تو پیر په دې کې دی چې شاعر د یوه ډیرحساس مو جود په توګه د هر څه څخه متاثر کیږي او په مقابل کې عکس العمل ښئي ؛ دشاعر رسالت به په دې کې وي چې نه یوازې د ښو او ښکلا او همدارنګه د بدو غیر فعال او بیطرف تماشاچي ونه اوسي. د ستایلو تر خوا د بدو غندل د یوه شاعر لپاره حتمي کار او د هغه د ادبي تعهد یو جزء دی. ما دا خبره په دې شعر کې داسې رانغښتی ده :

مینه اوکرکه

دژوندانه د ترخو زهرو....

له سرو وینو ډک دی !

دزمانی دکړاوونو په منګلو کښې ښکیل،

چی د دی سوی ګوګل تنګ محیط ئې لا ښکیکاږی

ورته حیران یمه زه

چې دی یوه موټې د غوښو او رګونو ټوټې،

ټولې نړۍ نه لا درنه او ستره

له ښو او ښکلو سره،

او له بدیو ځینې

څنګه دا ستره مینه؟

څنګه دا لویه کرکه؟

سره یو کړې او ځای کړې ئې ده خپل زړګي کې؛

پدی وړوکی ځای کې.

ورته حیران یمه زه؛

ورته حیرانه نړی ...

پوښتنه : ویل کیږي: او سنی شعر د انځورونو شعر دی. تاسې د عیني او ذهني انځورونو په اړه څه لید لرئ، او دا راته وویاست، چې دا انځورونه د شاعر په شاعرۍ څه اغیز لري؟

ځواب : انسانانو د خپلو اندونو ، انګیرنو او معتقداتو د ښکاره کولو لپاره تل هنر او ادب ته مخه کړې او د دې کار لپاره یې له انځورونو او سمبولونو څخه کار اخیستی دی او هغه یې څه په مادي شکل او څه هم په

غیر مادي اشکالو کارولي دي. دا له نورو علتونو نه سربیره په دې علت هم شوي چې سیمبول که یوه کلمه اوحرکت وي او یا یو شکل ، یو مفهوم د هغې له ځرګندې او مستقیمې معنی نه یو څه زیات افاده کوي.

انځورونه او سیمبولونه که عیني وي یا ذهني، طبیعي وي یا سنتي او قراردادي، ادبي او هنري هستونو او د هغو له جملې نه شعر ته عمق او که ئې دقیقه ووایو شعریت ورکوي او دا د هغه د ښکلا سبب ګرځي.

پوښتنه : تاسې په شعر کې تشبیه، حقیقت او مجاز، اغراق او مبالغه، استعاره او کنایه، څه ډول خیږئ؟

ځواب : دا ټول د بیان د فن هغه ضروري عناصر دي چې یو ه کلام ته ښکلا وربخښي او له هغه څخه شعر جوړوي.

پوښتنه : په دې کې شک نه شته چې استاد پوهاند مجاوراحمدزیار د ازاد او سپین شعر د غورځنګ د یو ټولمنلي بنسټوال په توګه د غزل لمن هم د خپلو علمي او ادبي خیړنو له مخې ډیره پراخه کړئ ده، د غزل مسرې یې له دوه ځپیزو څخه تر اته ویشت ځپیزو پورې غزولي دي. تاسې د دې نوښت په اړه څه لید لرئ؟

ځواب : زه د استاد زیار په اثارو او هڅونو د کره کتنې اجازه ځانته نه ورکوم هغه ته د اوږد عمر او لا زیاتو بریو هیله کوم خو هر هغه نوښت چې دوطن د ادب د ودې او پیاوړتیا په مقصد د ادب با صلاحیته مخکښانو او استادانو لخوا ترسره او ومنل شي، زه یې ملاتړ کوم.

پوښتنه : په لره او بره پښتونخوا کې آزاد پاړکي چې سپین شعرونه او بې قافیې شعرونه هم ورته وایي او ځیني کسان یې ((نوي شعرونه)) هم بولي، د لومړي ځل لپاره څه وخت او د چا له خوا په پښتو ادب کې لاره موندلې ده ؟

ځواب : اول خو راځئ چې دا د لر او بر تقسیم چې دقیق نه دی نور لیری وغورځوو ،په پوښتنه کې د مطرح خبرې سپینول د یوې پراخې څیړنې په نتیجه کې کیدای شي خو ځینې د اروا ښاد علامه عبدالحی حبیبي (د کورقاصده راته وایه) شعر چې پر (۱۳۱۵) لمریز کال کې د هغه د تبعید په وخت کې په طلوع افغان کې خپور شوی دی ، ځینې د اروا ښاد استاد عبدالرحمن پژواک پر (۱۹۳۸) زیږدیز کال کې لیکل شوی درامه (کلمه داره روپی) ځینې د ایوب صابر د (زما تصویر) او ځینې د عبدالعظیم ساپي د (دا پښتو د پښتونخوا د پښتنو ده) شعر چې پر (۱۳۳۱) لمریز کال کې د نیلاب په جریده کې خپور شوی لومړنی ازاد ،سپین ، نوی شعر ګڼي .

پوښتنه : فلسفه، تصوف او عرفان په شاعرۍ کې څرنګه څیړئ؟ ستاسې په نظر په دغو درې برخو کې کومو شاعرانو خپل ذوق زیات آزمویلی دی او پاملرنه یې ورته کړې ده؟

ځواب : کله چې په پښتو کې د عرفان او فلسفې خبره کیږي ستر وطنپال، فلسفي، عرفاني ، هنري او رزمي شخصیت حضرت بایزید روښان زما سترګو ته دریږي. دا روښانه خبره ده چې د روښاني نهضت د پیل تر وخته

په پښتنو کې عمدتاً په فارسي ژبه لیک او لوست کیده ، دی د پښتو رسم الخط هستوونکی، د زیات شمیر کتابونو مولف ، د موسیقي د یو شمیر الاتو بشپړونکی ،د پښتو د موسیقي د یو شمیر مقامونو جوړونکی ، د ښځو اونارینه‌و د حقوقو د برابروالي باني او د ظلم او استبداد او د پردیو د سلطې پر خلاف د پښتنو د مقاومت او مبارزې لاربښود وُ، چې فلسفې او تصوف ته یې افغاني یعنې مبارز خصلت ور وباخښه ،چې په خواشینۍ سره پښتنو د هغه د قدر دانۍ او احترام حق لږ ادا کړئ دی.

وایي چې شعر د فلسفې او علم خلاف ځانګړو او فردي چارو ته پام کوي ،له شعر نه د فلسفې د توضیح او تحلیل لپاره کار اخیستل سره له دې چې څه مشکل بریښي خو دا کار له ډیرو پخوا زمانو نه تر سره شوئ او ډیر فلسفي افکار په شعر ویل شوي خو عمدتاً فلسفي مسایل زیاتره په نثر لیکل او بیان شوي دي خو تصوف او عرفان بیا زیات په شعر. د هیګل خبره چې شعر له ټولو مادي شرایطو نه ځان آزادوي او په دې ډول د نورو هنرونو په پر تله د روح (چې د عرفان ستره برخه جوړوي) د بیانولو وسیله ګرځي.

د پیر روښان او د هغه د مکتب له پیروانو ،رحمان بابا ،خوشحال خټک نه چې راتیر شو نو هغه څوک چې یې په عرفان او تصوف مشخصه شاعري کړئ خدای بخښلی امیر حمزه شینواری ، ستر فلسفي شاعر غني خان او ښاغلی مجروح دی خو دا نه شو ویلای چې ګواکې نورو شاعرانو په دې بر خه کې څه نه دي کړي ،بر عکس د زیاتو شاعرانو په شعرونو کې د

تصوف او عرفان او له متاثر شوې فلسفي څخه منعکس شوي مسایل او مطالب شته.

پوښتنه : زموږ یو شمیر لیکوال په دې ګروهه دي، چې د شعر په پرتله باید نثر ته زیاته پاملرنه وشي. تاسې په دې اړه څه لید لرئ او دا راته وایاست خوشال خان ختک لکه څنګه چې پښتو شعر او نظم ښکلې او رنګین کړ، همدغسې په نثر کې هم دیوه داسې هنري نوښت بنسټ کیښود چې اوسنی پښتو ادب پرې ویاړي. که تاسې یې له څومره ییز او څرنګیز پلوه پرهنري او ادبي نوښتونو یوه لنډه رڼا واچوئ.

ځواب : دخوشحال ختک موقف او ځای د هیواد په تاریخي ، سیاسي ، حماسي او ادبي برخو کې بیخي ځانګړی دی.

د خوشحال ختک د هنري ، ادبي او علمي نو ښتونو څیړل د یوې مصاحبې له حوصلې نه ډیر او چت دی خو په لنډه توګه ویلای شم چې خوشحال ختک که د پښتو په اخلاقو او کلتور څه لیکلي ، یا یې دبزم او یا د رزم خوا ته مخه کړې او یا یې په علمي او څیړنیزو چارو پلټنه کړې د مضمون او محتوا او د شکل، ښکلا او هنرې کیفیت له پلوه یې بیخي استثنایي ځای خپل کړې دی ؛ د خوشحال ختک سبک دومره پیاوړی وُ چې د ډیرو معاصرو شاعرانو په شعرونو کې یې اغیزه په پوره وضاحت لیدلای شو . په دستار نامه ،فضل نامه، بازنامه ، طب نامه ، او د شعر په مختلفو فورمونو کې د هغه ادبي ترکیبونه او بدیعي صنایع له اندازې زیاتې ښکلې دي. د پښتو د سوچه کلماتو له خوندي کولو نه چې تیر شو د هغه په

ټولو اشعارو او ليکنو کې د پښتني روح او ځانګړنو ډيرې بې مثاله نمونې ليدل کيدای شي چې يوازې خوشحال خټک ته منحصرې دي او بل څوک يې د سيالۍ نه دي پيدا شوي.

خو نن د شعر او د نثر زياتو او کمو ليکلو په هکله موضوع د خوشحال خټک له ادبي او هنري کړنو څخه بيخي بيله موضوع ده. شعر د عاطفي احساساتو د غليان پايله ده او دا چې د شعر فرشته دچا په اوږو لاس ږدي او د شعر ويلو ته يې اړ باسي معلومه نه ده ؛ دا سړی ممکن يو نا لوستی او يا کم لوستی انسان وي او ډير ښه او ښکلی شعر ووايې ؛ خو د نثر خبره بيا داسې نه ده ، تحقيقي او علمي ليکنې وي او يا که هنري او ادبي او يا نورې ، د ليکلو د موضوع په هکله لازمه پوهه او معلومات غواړي او هم بايد په ليکوال کې د ليکلو قريحه موجوده وي. خو هغه څوک چې لازم او ضروري صفات او مميزات ولري کولای شي چې نثر وليکي خو دا کار څوک پر چا تحميلولای نه شي. دا هم بايد له پامه ونه غورځوو چې د ښه شعر د ليکلو لپاره د شعر د صنعت پر اصولو پوهيدل او د لازمو علمي معلوماتو درلودل هم ضروري دي.

د شعر د زياتوالی يو علت ښايی دا وي چې شعر تر نثره مسووليت ته کمه غاړه ږدي خو له بده مرغه « نه شعرونه » يو څه زيات شوي دي او دا کار لکه چې ځينو موسيقي ته د ابتذال نيزې ورسيخې کړي شعر هم بې حيثيته کوي.

ښه به وي چې د دې وضعې د له منځنه وړلو له پاره د کره کتنې او انتقاد برخې ته وده ورکړل شي.

پوښتنه : ستاسې په اند د يو شاعراو ليکوال ښکلا يز او بې ساري تصويرونه، مسته مينه، عاطفي انځورونه، منطقي تفکر، ژوره انديښنه اوعقلاني خوځون د زوريدلو انسانانو اوهيوادوالو په راويښولو او راپارولو کې څه اغيز ښيندلای شي؟

ځواب : مبارز شعر چې د ټولنيز و ناخوالو په مقابل کې د عکس العمل کريکه ده اصلي او اساسي هدف يې هماغه دی چې تاسې په خپله پوښتنه کې مطرح کړئ ، مشهور ليکوال ماستر عبدالکريم د استعمار ګرو پر ضد او د ولس د راويښولو په موخه ويل شوی د حماسي اشعارو څښتن ته د عسکر او سر تيري نوم ورکوي ؛ خو له شعر نه د انقلاب کولو توقع درلودل به ډير پرځای نه وي.

ټول هغه څه چې تاسو په خپله پوښتنه کې ياد کړل د يوه ښه شعر د هدف اجزا دي، خو له هغه نه برسيره د وخت ، ځای او حالت په نظر کې نيول او د شعر معقوله او پر ځای استفاده کيدای شي په دې برخه کې موثره وي ؛که چيرې د ملالۍ لنډۍ په يوه حجره کې ويل شوې وای اوس به د تاريخ جزء نه وه ، ځينې وختونه يو لنډ شعر تر يوې اوږدې مقالې او وينا زيات پارونکي او هڅوونکي وي.

شعر د مغلقو سیاسي اصطلاحاتو او ترمینولوژي په ورنی کې پیچل هغه له شعریت نه اوشعر ته ډیر زیات پیچلتیا ورکول هغه د پرګنو د درک له سطحی نه باسي ،هغه شعر چې د خلکو په ژبه وویل شي (خو شعریت هم ولري) او د ځوریدلو انسانانو په غوږونو او مغزو په اسانۍ ورننوځي کیدای شي دا دنده په سمه توګه تر سره کړي، له ښه مرغه زمونږ په ټولنه کې مبارز شعر چې له خوشحال خان نه وروسته د خپلواکۍ غوښتنې له نهضت سره پیل شوي وُ په دې وروستیو دوه درې لسیزو کې د پاملرنې وړ وده کړې ده او خپله دنده یې په دې برخه کې په ښه توګه تر سره کړې ده ، سر بیره پر دې شعر د پاڅون او مقاومت او یا د مبارزې د روحیې او د هغې د پیاوړتیا لپاره هم غوره رول لوبولی شي خو په پوښتنه کې مطرح شوی مقصد یوازې د شعر په وسیله نشي تر سره کیدای او نور عوامل هم ورته ضرور دي.

پوښتنه : یوشمیر لیکوال او شاعران په دې ګروهه دي: (....چې د ښه شعر ځانګړتیا ښه تصویر نه بلکې د هغه ښه ژبني بیان دی...) تاسې په دې اړه څه لید لرئ؟

ځواب : زه هم د کاظم خان شیدا سره همغږی یم چې د شعر مضمون ته په زیات اهمیت قایل وُ او ویل یې چې:

مضمون د شعر لکه پیکر وي
رنګین الفاظ یې رخت و زېور وي

ورته ضرور دي دا دواړه څيزه
پيکر که هر څو دلرباتر وي

تصوير او ښه ژبنی بيان د ښه شعر لپاره دواړه حتمي دي خو زه د مضمون نوی والی او د يوه پيغام درلودل هم ضروري ګڼم.

بې له تصويره او ښه ژبني بيان نه، يوه ليکنه شعر نه دی. خو هره ليکنه (شعر وي او نثر) نه ښايي چې يوازې د شاعرانو او ليکوالو له پاره و ليکل شي، هغه ليکنه او هغه ژبه ژوندی پاتې کيږي چې خلک پرې وپوهيږي او ورغيږي ، زه په خپله له بده مرغه د ځينو درنو ليکوالو او شاعرانو په پښتو نه پوهيږم.

پوښتنه : تاسې په شعر کې تاريخي اسطورې چې د يو ملت د افسانوي ژوند مفاهيم څرګندوي څه ډول ارزوئ؟ او دا راته ووياست چې د کومو شاعرانو په شعرونو کې د انساني او فطري اساتيرو مفاهيم خپل ځانګړې ځای او مقام لري؟

ځواب : اسطوره يا لرغوني روايات چې د انسان د ناخود آګاه تلپاتې انعکاس دی ، د ورستيو شاعرانو او د دې برخې د عالمانو له پاره د مطالبو د اظهار له پاره يو سيمبوليک بيان دی او شاعرانو له دې وسيلې يا طريقې نه ښه ګټه اخيستې ده. دې پوښتنې ته نورو درنو اديبانو چې تاسې ورسره مرکه درلوده په تفصيل دقيق ځوابونه ورکړي خو زه په لنډه توګه وايم چې:

انسان خپله یوه اسطوره دی هرچا چې انسان ته شعر لیکلی او یا یې انسان ته د یوه مطلب د شاعرانه افادې له پاره له دې ښکلي بیان څخه کار اخیستئ ، خپل شعر ته یې ښکلا ورکړئ او د خپل ځان او شعر د اسطوره کیدو له پاره یې هڅه کړئ ده؛ دا کار ټول شاعران کوي خو د هغو شاعرانو چې انساني او فطري اساتیر یې په شعر کې ځانکړی ځای او مقام لري یوازې د نومونو په ذکر نه شي افاده کیدلای د دې کار له پاره باید د هر یوه شاعر هستونې په مشخصه توګه د همدې موضوع په اړوند و څیړل شي. خو که خبره ساده کړو کیدای شي منظوم داستانونه د دې ډول شعرونو یوه ابتدایي بیلګه وګڼو.

پوښتنه : ستاسې په شعر کې کوم ډول خیالي انځورونه، عاطفي فکتورونو، ملي او وطني پیغامونو او تعهدونو، هنري ځانګړتیاوې او د نویو ترکیبونو، ښکلا یزو څپې او جوړښت زیاتره انعکاس موندلې دی؟

ځواب : هر انسان د خپل چاپیریال نه متاثر کیږي ، ما چې څه له خپل رنځیدلي وطن او دردیدلو خلکو نه اخیستي، لیدلي او احساس کړي هغه مې منعکس کړي دي، پریږده چې درانه لوستونکي زما د لیکنو په هکله په پوښتنه کې یاد شوي مسایل وڅیړي.

پوښتنه : یو شمیر شاعران د خپلو ټولنیزو عقایدو پر بنسټ په خپلو شعرونو کې د ټولنیزو پیغامونو لپاره د رومانتیکو انځورونو

اوسیمبولونو په مټ د هومانېزم هاندوهڅې کوي. تاسې لید په دې اړه څه دئ؟

ځواب : په دې کار کې هیڅ کومه غلطي او یا نقص نه وینم.

پوښتنه : په پښتو ادبیاتو کې دودیز منظوم ځېلونه (غزل، پاړکي ، بوللې، څلوریزې، دو بیزې ...) او بیا نومهالی (آزاد ، سپین او ناپېیلی یا منثورشعر) څه توپیر لري؟ که یوه ځغلنده رڼا پرې واچوئ !

ځواب : زه له ښاغلی سلیمان لایق سره همغږی یم چې وایې :«د شعر هر نوی نسل د زاړه نسل زوی دی، رښتیانی شعر د دود او ابتکار یو ترکیب دی. په ولاړو ټولنو کې عنعنه پر شعر باندې مسلطه وي خو په خوځنده ټولنه کې ابتکار د شعر واکمن وي : د نوي شعر په پلمه د زاړه شعر له تجربو څخه مخ اړول یوه ګمراهی ده» د نوي شعر توپیر یوازې په شکل او فورم کې دی چې کیداې شي د یاد شوو ډولونو په قطار کې ودرول شي.

کیدای شي یو شعر په نوي شکل او فورم لیکل شوې وي خو که یې مضمون او محتوا تکراري او زړه وه، نو نوی شعر ورته ویلای نه شو.

پوښتنه : سربیره پر دې چې په لره او بره پښتونخوا کې یو شمیر درنو او پخو لیکوالو او شاعرانو پر ځینو تقلیدي شاعرانو خپلې څیړنې کړې دي خو بیا هم زمونږ په ټولنه کې یو شمیر شاعران وینو ، چې د تقلید په پله روان دي تاسې د یو شاعر او ادبي ستې په توګه دا نیمګړتیاوې

ځرنګه ځیږئ، او د دغو نیمګړتیاوو په اړه ځوانو شاعرانو ته کوم وړاندیز او لارښووني لرئ؟

ځواب : د نورو شاعرانو او لیکوالو د اثارو مطالعه او له هغوی نه د افاقي معلوماتو ، د لغاتو د ذخیری او ذهني زیرمې په توګه کار اخیستل یوه ضروري او حتمي موضوع ده، چې هر سړی ورته اړتیا لري او همدارنګه په شاعری کې ځانته د یوه مستقل سبک ایجادول د ټولو له وسعې پوره نه ده نو کله چې څوک د نورو اشعار ولولې په طبیعي توګه یې تر اغیزې لاندې راځي ، په هماغه سبک او شیوه د شعر لیکل کوم عیب نه دی خو د بل چا د شعر کاپی ، د کلماتو په وړاندی وروسته کولو ، د مضمون کاپي کول ، د تیاری قافیې ، ردیف او روی نه ګټه اخیستل ، د نورو د اشعارو استقبال ، ځواب او تضمین د شاعر د ابتکار توان وژني او حتی شعر یې له شعریت نه باسي، دا کار د دې باعث شو چې حتی نوموتو شاعرانو ته هم د «دزد سخنوران» لقب ورکړل شي.

شاعر د شعر ویلو په وخت کې کله داسې د الهام تر اغیزې لاندې راځي چې وروسته خپل شعر له سره ولولی ممکن ورته دا سوال پیدا شي چې دا د چا لیکنه ده لکه حمزه صاحب چې وایي :

چی خپل غزل له چانه واورم حمزه وایم چی چا هسی وینا کړی ده

نو بهتره به وي چې له نورو نه یې زده کړو خو خپل شعر خپل په قلم او سیاهی ولیکو.

پوښتنه : تاسې د ادبي نقد او کره کتنې او د ادبي او فرهنګي مرکزونو د جوړولو په اړه په هېواد کې د ننه او بهر، چې د نورو ادبي څانګوالو تر څنګ واکیالي (باصلاحیته) څانګپوه کره کتونکي غړیتوب و لري، څه لید لرئ؟

ځواب : دا کار حیاتي بولم ، خو راځئ چې لکه شعر لیکل کره کتنه هم عامه کړو.

پوښتنه : یو شمیر شاعرانو او لیکوالو د خپلو څېړنیزو او نوښتګرو کارونو او فعالیتونو لپاره د بهرنیو لیکوالو آثار او شعرونه ژباړلي دي. ستاسې پر اند د بهرنیو آثارو ژباړه او یا زموږ د آثارو ژباړه په نورو ژبو کې د پښتو ادب و فرهنګ د ودې او پرمختګ لپاره څه اغیز ښندلای شي؟ او دا راته وویاست چې تاسې پکې ونډه اخېستې ده او که نه؟

ځواب : د ادبي او فرهنګي راکړې ورکړې مسأله نه یوازې د ملتونو تر منځ بلکه د افرادو تر منځ هم د افغاني ادب او فرهنګ د ودې لپاره ډیره اغیزمنه او ضروري ده ، له یوې خوا د دې تبادلې په نتیجه کې نړیوالو ته زمونږ فرهنګ ورمعرفي کیږي او له بلې خوا د نورو له ادبي او فرهنګي هستونو سره زمونږ د لیکوالو او شاعرانو پیژندګلوي او له هغوی نه ګټه اخیستنه زمونږ د ادبیاتو او فرهنګ په غنا کې موثره ونډه درلودی شي.

اوس چې له ډیرو خواوو له فرهنګی یرغل سره لاس او ګریوان یو ،د یوې معیاري پښتو د رامنځته کولو پر ځای د سوچه کولو او د نویو اصطلاحاتو د جوړولو پسی ډیر ګرځیدل او د ژبی مغلقول به مو خدای مکړه خوږه پښتو د دی یرغل په مقابل له ماتې او ورکیدو سره مخامخ کړي.

په خواشینی سره چې ما تر اوسه د ژباړی په برخه کی ځان نه دی ازمویلی.

پوښتنه : تاسې د هیواد په اوسنیو سیاسي، تاریخي او کړکیچن اکر بکر (حال احوال) کې د ننه او بهر د شعر او لیکوالی اکر (وضیعت) څرنګه څیرئ، شاعرانو او لیکوالو ته په دې اړه څه وړاندیزونه لرئ؟

ځواب : زمونږ هیواد له ډیرې پخوا نه د یوه وروسته پاتې ساتل شوي هیواد او په دې وروستیو کې د خونړۍ جنګ او د پردیو د سلطې په تورو پنجو کې ښکیل دی ، نو زمونږ لیکوالۍ او شاعرۍ هم له همدې وضعې نه متاثره ده.

ما په اینترنیت کې یوه لیکنه ولوستله چې ډیره مې خوښه شوه او غواړم چې له تاسو سره یې شریکه کړم وایي چې یو ځای اور واخیست، یوې کوچنۍ مرغۍ په مښوکه کې اوبه راوړلې او پر اور یې اچولې ، چا ترې پوښتنه وکړه چې ستا دا یو څاڅکی اوبه پر دې ستر اور څه تاثیر ښیندلی شي؟ هغې ورته وویل چې هلته مې ملګری بند پاتې دی،

زه غواړم چې کله له ما نه پوښتنه کیږي چې په هغه وخت کې چې د ملګرى په اور کې بند پاتې وُ تا یې د خلاصون د پاره څه وکړل؟ د بې ځوابۍ له کبله خجالته نه شم.

اوس چې زمونږ وطن او وطنوال په اور کې سوځي هر اقدام که ډیر کوچنى هم وي، مونږ د بې ځوابۍ له خجالت نه باسي.

په شعرونو او لیکنو کې د وضعې عیني انعکاس ، د جنګ ناولى توب او د سولې ضرورت، اهمیت او ارزښت منعکسول ،او د بدو او مردودو پدیدو رټل د فرهنګي او ادبي ناستو غونډو، ټولنو جوړول او د سولې لپاره هر ډول ګام اخیستل کیداى شي په دې اړه خپل موثریت وښئي.

پوښتنه : ستاسو پیغام د یو شاعر او لیکوال په توګه هغه ځوانانو ته، چې په هیواد کې د ننه او بهر پر ادبي او فرهنګي فعالیتونو سره بوخت دي څه دى؟

ځواب : د وطن خدمت هغه مقدسه او ستره دنده ده چې هڅوک نه شي ترې منکریداى. افغاني کلتور او ادب ته خدمت د دې سترې دندې یوه برخه ده. زمونږ ځینې ځوانان ډیر پاخه شاعران او لیکوالان دي ، د ملي یوالي د ټینګولو او د ولسونو او پرګنو تر منځ د بدبیني او کینې د راپارولو پرضد د یو شمیر پوهو او د عالي احساس او درک درلودونکو ځوانانو هڅې او همدارنګه د اینترنیت د جال نه په ګټه اخیستلو سره د وطن د ادب او هنر په خپرولو او پیژندنه بوخت دي.

زه ټولو درنو او د وطن په درد دردیدلو ځوانانو ته په دې د قدروړ کار کې د لا زیاتو بریالیتوبونو هیله من یم.

په ډیر درنښت او ادبي مینه : انجنیرعبدالقادرمسعود